

LA CAPSA

Alòs d'Asor

Categoria adults

LA CAPSA

Per bé que el testament, datat més de cinquanta anys enrere, manava, amb absoluta claredat, que tots els objectes que, a la mort del Sr. Germani Broderas, es trobessin a l'interior de la casa i dels corrals que l'envoltaven havien de ser cremats sense cap excepció, quan els fills del seu germà petit, únics hereus del finat, es feren càrrec de l'herència sostragueren unes poques peces a la foguera.

De fet, tothom coneixia la bogeria del vell i l'absurditat d'aconterar-lo en totes les dèries. Fins i tot els resultà impossible complir la seva voluntat de manera literal.

Tampoc és que els sabés gens de greu cremar-ho tot perquè els mobles que, en algun moment, s'haguessin pogut considerar d'un relatiu valor, es trobaven tan corcats i deteriorats que dubtosament podien interessar a cap antiquari. Però, com cremar una meravellosa i artística coberteria de plata? I el parell de gerros de cristall i les altres peces soltes d'un gust exquisit? En tot cas, s'haguessin hagut de fer miques, però ho varen considerar un malbaratament innecessari.

A part de la coberteria i les poques peces de cristall, sols varen conservar una capsa de fusta d'un pam de llarg per mig d'ample finament tallada, que devia haver servit per guardar joies o cartes i que no van saber obrir, i un penjoll d'or i esmalt amb el retrat d'una jove de gran bellesa, que van deduir que havia pertanyut a l'esposa de l'oncle.

La noia havia mort feia uns seixanta anys en molt estranyes circumstàncies, i el marit no se n'havia pogut refer. Intuïen que el seu germà, que llavors tenia uns vint anys i vivia amb els pares en un poble veí, en sabia força més d'aquella història del que els havia volgut explicar mai, però, tot i així, per a ell els fets ocorreguts també eren massa confosos.

A les preguntes de fills, néts i estranys, havia respost sempre que, poc després d'un viatge del Germani a l'Àfrica, creia que pels negocis del sucre, l'alarma s'havia escampat pels pobles de la rodalia.

Moriren algunes criatures escanyades –encara que mai se'ls trobaven marques al coll– o potser ofegades, no s'havia pogut determinar. A les nits, els gossos lladraven sense motiu aparent, l'aviram estava esverat i es desponia, els gats es mostraven feréstecs i esporuguits.

Després dels nens, moriren un parell de noies. La darrera fou la dona del Germani que tenia uns vint o vint-i-cinc anys. Morí una nit a les golfes de la masia, escanyada com la resta de les víctimes, i el Germani, a resultes de la tragèdia, es trastornà. Alguns veïns l'assenyalaren com a culpable de les morts, més freqüents en les granges properes a la seva, però mai no s'arribà a provar res.

Un dia, un Germani abatut i ullerós havia confessat als pares i al germà que se sentia responsable de tot allò: –He capturat l'horror–,afegí –però no puc acabar amb ell, i temo que em sobrevisqui.

Després d'aquella misteriosa confessió, havia viscut sense moure's de casa i deixant que tant la finca com els negocis s'anessin perdent. Amb el pas dels anys i la guerra i, finalment, la mort del germà petit, les llegendes de crims, animals que udolaven i ombres verdoses entrevistes algunes nits pels habitants de les granges, havien caigut en l'oblit.

El repartiment dels diners resultants de la venda de les finques no donà problemes, el dels pocs records tampoc. Una de les dues dones s'encapritxà de la coberteria i, per tant, l'altra es quedà amb les peces de cristall, per sort, molt del seu gust. Acordaren, també,

repartir la resta d'objectes entre les dues úniques noies de la família: el penjoll per a la filla gran de l'un, la capsa per a la més petita dels tres fills de l'altre.

La joveneta, una adolescent de quinze anys tímida i presumida, va rebre el regal amb alegria, ja que la capseta li semblà una cucada. Va intentar obrir-la sense èxit i, un cop esgotades totes les possibilitats que se li acudiren –no se li veia cap pany per enlloc–, l'abandonà sobre el tocador, on durant uns dies li plagué contemplar-la.

Però era curiós: no se sabia què hi podia haver dins d'aquell cofre i, sens dubte, hi havia alguna cosa no molt pesada, ni de metall ni de fusta, ja que no feia soroll en picar contra les parets. Es comportava, per absurd que semblés, com un líquid, ja que alguns cops feia el mateix efecte que quan es gira i capgira una ampolla plena, notant-se el desplaçament del seu contingut. Altres cops, semblava que, fos el que fos el que hi hagués a dins, s'adaptava perfectament al recipient, sense que es notés de cap manera el desplaçament del petit espai buit.

Tanmateix, el més estrany succeí el dia en què la jove repenjà les mans, dos o tres braçalets a cada canell, a banda i banda de la capseta. Notà un pessigolleig als braços, com si li passés el corrent, i els braçalets començaren a moure's en direcció a la capsa i a oscil·lar, picant-se entre ells. –Com si fos un imant–pensà, –però dues de les cadenes són d'or i les altres no són pas de ferro–. Li sobtà d'allò més i s'ho va quedar mirant una llarga estona. Després va deixar la capsa al mateix lloc on era i va decidir que el millor seria explicar-ho a un dels seus germans, que entenia com ningú de física i electricitat.

Aquella mateixa nit, o potser la següent, es despertà angoixada, ja que la cadeneta d'or que duia al coll li transmetia una sensació opressiva i un pessigolleig desagradable.

Es tragué la cadena i la deixà a la tauleta de nit; no podia saber si el que li havia semblat notar era un somni o era real. No havia encès cap llum i estava esfereïda. Podia tractar-se només d'un malson. Va intentar calmar-se i estirada ben quieta dins del llit, va anar passejant els ulls per la cambra, totalment fosca. Si no fos per aquella lluïssor tènue, de color verd; la veia de veritat? Com una aura, a l'altra banda de l'habitació.

S'incorporà de cop i encengué el llum. Res de res, ni colors ni resplendors misteriosos. S'aixecà a veure's un vas de llet, s'allità de nou i s'adormí tranquil·la. Però no va tornar a ficar-se al llit sense haver-se tret abans braçalets i cadenes.

Tant era, però, cada dia dormia pitjor i se sentia més inquieta. Es despertava de sobte totes les nits, a voltes dues o tres vegades. I veia una cosa verda, segur, i no tan tènue tampoc, i el pobre canari que tenia a la terrassa semblava que s'hagués tornat boig. Sempre que es despertava el sentia cantar tan fort com podia, i pensava que tal volta l'havia despertat l'ocell amb els seus crits i els cops que no parava de donar amb les ales contra els barrots de la gàbia. Després, a poc a poc, tots dos reprenien el son. Els matins, el canari, d'habitual tan alegre, dormitejava i no volia cantar.

I la caixeta, no podia treure-se-la del cap. Com dimoni s'obria aquella capsa? I què tenia dins que cada dia atreia amb més força les seves polseres? Ara ja no li calia posar una mà a cada banda de la caixa, ja es movien només situar-se davant del mirall del tocador, algun cop només en entrar a la cambra.

Ho explicaria al seu germà, però ell només venia de la universitat cada quinze dies i, mentrestant, no sabia si dir-ho a algú de casa. Ho anava posposant perquè ja n'estava tipa que, darrerament, se la miressin més del compte, i de sentir-los dir que si era cosa de l'edat, que si era massa nerviosa, que què tenia i tot un reguitzell de comentaris que

l'atabalaven. Que estava alterada ho reconeixia, però no sabia si atribuir-ho al seu caràcter o a algun motiu exterior que la desequilibrava.

–Dimoni de capsas, n'estic segura que només em porta problemes–. La va ensenyar a una amiga que sí que es va sorprendre, però, com que no tenia ni gaire sentit pràctic ni excessiva fantasia, més aviat va desentendre-se'n.

–Sí, al teu germà li interessarà molt, ja ho veuràs; al mitjà, és clar, al gran no li vagis amb experiments científics.

I cada nit pitjor: primer minuts, després hores amb els ulls fixats en aquell resplendor, a dies més intens que altres. I llavors s'aixecava i s'asseia davant del tocador i algun cop allargava el dit cap a la capsas i, quan el tenia quasi a tocar, notava que li saltava una espurna, no sabia si d'electricitat, d'angoixa o de por. Tota tremolosa s'entornava al llit i pensava que havia de dir-ho al pare, però llavors recordava que ell sempre la titllava de massa impressionable i temia veure's al despatx d'algun psiquiatre.

I com explicar que, situés com situés la capsas, la seva aureola verda no es reflectia mai al mirall del tocador, que quan encenia el llum no es veia res de res, que darrerament li semblava també percebre una remor que se li endinsava en el cervell, però no a l'orella, i que aquell canari i ella estaven a punt de parar bojos?

–Joan, vine, vull que m'expliquis una cosa–. Ensenyà la capsas al germà tan bon punt com el va poder veure a soles el dissabte a la tarda.

El noi va agafar el recipient, el va remenar i observar en totes les posicions, va acostar-li metalls de tot tipus i no va entendre res del que passava. Li va apropar una brúixola, que no es va desviar, i un camp magnètic de llimadures de ferro, que ho va fer lleugerament, però molt poc en comparació amb les polseres de la seva germana.

–I dius que també emet una llum verda? No n’he sentit parlar mai d’un material amb aquestes propietats.

La va decantar una i altra vegada i va passar de la conclusió que el que fos que omplia la caixa es comportava com un líquid a creure-ho compacte i ajustat a les parets.

–Conec un catedràtic a qui li encantaria poder-la estudiar, tot i que gairebé sembla cosa de parapsicologia–, conclogué després d’haver comprovat que, a les fosques, semblava emetre una lleugera lluminositat, que a la seva germana li semblà ridícula.

–Doncs, dilluns te l’emportes– digué ella, cansada ja de mirar-la i remirar-la en adonar-se que aquella remor se li començava a ficar al cervell, de vell nou.

Aquella nit, però, la caixa l’alarmà. El seu xiulet era més penetrant que mai, la llum gairebé l’enlluernava i el canari no deixava de cridar i de picar contra els barrots.

Cap a la matinada, sense haver pogut aclucar els ulls ni un minut, s’assegué al llit i començà a imaginar-se la tapa un cop més. Tenia unes rosetes tallades, amb unes fulles delicadíssimes, i unes peces llargarudes, col·locades a banda i banda, que sempre li havia semblat que desentonaven una mica en el conjunt. Podia ser això! Devien ser un tipus de ressort.

S’aixecà, s’acostà a la capsa i el fort rebuig que sentí en allargar les mans cap a ella s’anà atenuant a mesura que les hi acostava. La va agafar i, a les fosques, la va anar resseguint. Va prémer aquelles dues peces endins amb totes les seves forces i no es van moure, les va intentar desplaçar cap a sobre i cap a sota i tampoc. Per últim, les feu lliscà paral·lelament a les bandes i notà que cedien.

–Ho he aconseguit– pensà al mateix temps que un llampec verd li cremava els ulls i li rodejava el coll.

Amb les ninetes dilatades i expressió de terror, escanyada sense cap mena de marques, la trobaren diumenge al matí quan, després de cridar-la una i altra vegada, decidiren entrar a la seva habitació, ja que no s’havia llevat a l’hora d’esmorzar.

Morta, asseguda a la cadira del tocador, davant de la capsa oberta i buida.

La part superior d’un dels vidres de la terrassa trencat, indubtablement des de dins i, a fora, un canari embogit que mai no va ser capaç de tornar a cantar.